

MESÉS TÜDŐBETEGSÉGEK 5.0

Dr. Molnár F. Tamás^{a,b}

^aPTE ÁOK Orvosi Készségfejlesztő és Innovációs Központ Műveleti Medicina Csoport, Pécs

^bPetz Aladár Egyetemi Oktató Kórház, Sebészeti Tanszék (PTE ÁOK)

Szt. Sebestyén Mellkassebészeti Részleg, Győr

Ha az arisztotelészi mimézis koncepció feje áll (Oscar Wilde szép szavaival: life imitates art), akkor a valóság utánozza az irodalmat. Egy korábbi Amega számban foglalkoztunk a mesebeli, beszélő fákkal és az ehhez kapcsolódó betegségekkel. Azt azonban (mesés) rémálmainkban sem gondoltuk, hogy megforduljon az irány: nem az öreg tölgy viselkedik jószágos aggastyánként, hanem a nagyon is fiatal, azaz a gyerek változik fává; gyökerestül, lombkoronástul. Hogy hűek legyünk a tényekhez, az a meggyőződés ver benne gyökeret (a szó eredeti és átvitt értelmében egyaránt), hogy arborizálódott, és meg is követeli a környezetétől, hogy faként kezeljék.

Nem, kedves olvasó, nem a Psychiatria Hungarica pulmonológiai különszámát kapta kézhez. A történet helye a mai Anglia egyik középiskolája, ahol az érzékenyítés áthaladva a macska és kutya identitáson (az így önazonosított lény miákol, illetve ugat felelés helyett; értetlenkedő osztálytársnőjét pedig, mint kirekesztőt eltanácsolják: nem viccel a bácsi!)¹ – eljutott a fafázisig. (Másválaki Holdnak gondolta magát – ami csupán a deklaráció alapú nemi azonosság modelljének logikus kiterjesztése. Ép ész, hajolj meg!) Ó, boldog nép, ahol magának a miniszterelnöknek kellett állást foglalnia ebben a gyötrő kérdésben, melyben fel sem merül a gyökérkezelés, mint megoldás. A haladás sajnos lelassult: egyelőre úgy tűnik, az osztálytársak és a tanári kar nem kötelezhető arra, hogy faként kezeljék a kissé hóbotos, ámde öntudatos nebulót. Marad az önkéntes választás a tornasorban; a lányok vagy a fiúk közé állnék-e inkább². A mese görbe tükör – amiként a gyermek (és könyörgök: nem gyerkőc) a szülő tünete. Biológiai és kulturális, társadalmi DNS keveréke fortyog itt; csappan az esély, hogy elmenekülhetünk a determinációk kerékvágásában a halálba tartó, döcögő sorsunk elől.

Ha az olvasónak a leghalványabb kétsége támadna, és azt gondolná, hogy mindez a rovatvezető kitalációja, a hanyatló nyugat körüli konspirációs teóriák gyúanyaga lenne, forrásaim az alábbiak:

1. <https://www.telegraph.co.uk/news/2023/06/09/girl-school-identifies-cat/>

2. A brit nemzeti egészségügyi szolgálat (NHS) adatattára 2022-ben 5 000 feletti gyermekkorú nemi identitásbeli krízis esetszámot jelentett, az évtizeddel korábbi 250-nel szemben.

Az ember, mint zöldellő fa, illetve az erdei törzsből kiemelkedő arc vagy épp egész test már az ókori mitológiából ismert, de igazi népszerűségre a gótikában tett szert. A címertan számos példát kínál. A Cervantes életében fontos korabeli főváros egyik templomának oromdíszei között találtam az előző oldal alján bemutatott az arcot.

1. kérdés:

Melyik spanyol városról van szó?

Segítség: a szomszéd sarkon áll

II. Fülöp szülőháza.

- a. Valladolid
- b. Leon
- c. Avila
- d. Madrid

Hosszú a sora a fából vagy más növényből készült embereknek, állatoknak, mesealakoknak.

2. kérdés

Melyik mesehős, irodalmi karakter, fikatív teremtmény nem növényi eredetű?

- a. A fából faragott királyfi
- b. Pinokkió
- c. a trójai faló
- d. Nádszálkisasszony
- e. a Vasálarcos

A flóra (úgy is mint antigén) nem lehet teljes a gombák és spóráik nélkül. A kedves cseh mesealak, a Kisvakond (Krtek, Krtecsek), – Zdeněk Miler zseniális figurája, aki a nadrágját először a meglehetősen mozgalmas 1956-os évben vette fel – gyakran botlik gombába. Kérdésünk, hogy rengeteg jövedelme, utazása (tripje) közül melyik a rovatvezető kitalációja.

II. Fülöp

3. kérdés:

Trip tippek. Milyen utazáson nem vett részt a Kisvakond?

- a. úrutazás
- b. utazás Prágába
- c. utazás Pekingbe
- d. Formula–1 cirkusz
- e. varázsgomba utazás
- f. utazás a Holdra

A szellem varázsszereinél maradvány – hiszen sokunk az érett felnőttkor után is (vagy megint?) mesefüggésben ragad –, járjuk körbe néhány rosszhírű hatóanyag jelenlegi addiktív potenciálját.

4. kérdés

Melyik hatóanyag esetén téves a megadott addiktív potenciál?

- a. marihuána: 15%
- b. dohányzás: 33%
- c. kokain, heroin, alkohol: 25%
- d. kannabisz: 8%
- e. koffein: 0%

Búcsúzóul visszanyúlunk a múltkori Amega számhoz, ahol Mácsai István Aranydarázs című képe és Arany János méhecskéje képviselték az allergológiai fenevadakat. Most csatlakozik hozzájuk egy harmadik biológiai drón is.

Az opera harmadik felvonásának második jelenetében a kalandos útra készülő cárt két lánya és nagynénjük igyekeznek lebeszélni a hajóra szállásról. Ekkor a cárevics dongó alakjában repül be az ablakon, és megcsípi mindhárom nőt, mire azok elhallgatnak. Az elnémulást nem kíséri anaphylaxiás shock, így a történet még egy felvonásban folytatódik.

5. kérdés

Melyik műről van szó?

a. Rimszkij Korszakov:

Mese Szaltán Cárról (1900)

b. Muszorgszkij:

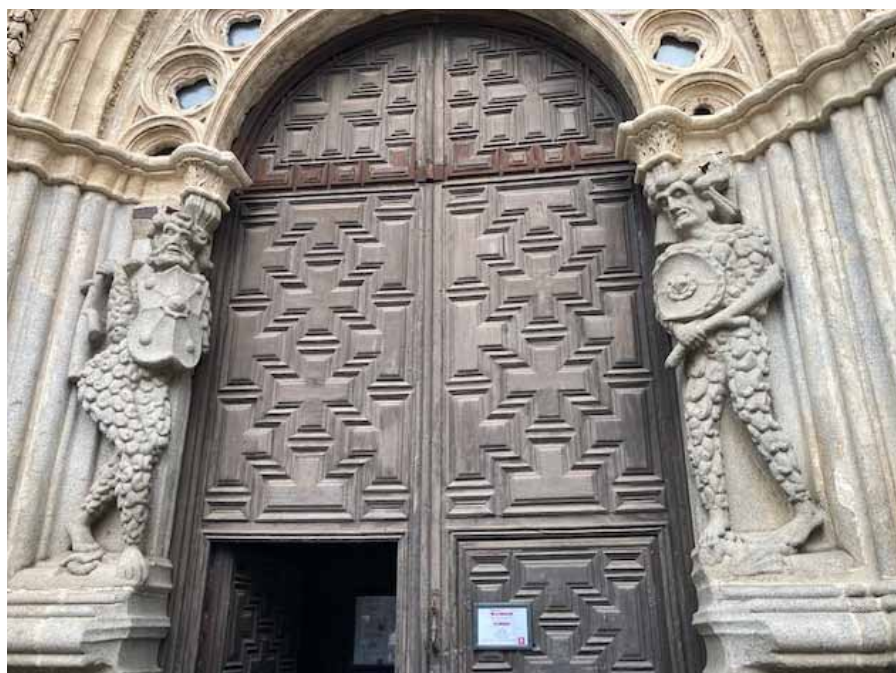
Borisz Godunov (1874)

c. Csajkovszkij:

A pikk dáma (1890)

d. Prigozsín–Wagner:

Mese a moszkvai útról (2023)

MEGOLDÁSOK

1. válasz

a. Kasztília fővárosáról, Valladolidról van szó. A Colegio de San Gregorio bejáratát őrzi 16 riasztó kültakarójú „vadember” – a párkányzatról pedig számos levélfejű férfi néz szemrehányóan a turistára.

Aki Avilára tippelt, az sem járt távol az igazságtól: a gótikus katedrális kapuját két szőrösörny vagy pikkelyes rémalak őrzi; zöldsárga fejnek azonban nyoma sincs. A motívum a görög mitológiából indul ki, hogy a gótikus építőművészet gyakori díszítő eleme legyen. Irodalmi megfelelője Sir Gawaine és a Zöld Lovag az Arthur mondakörből. Nekünk Jókai Névtelen várának Hany Istókja jutott – tipikus közép-európai sors.

2. válasz

e. A Vasálarcosra gondolt a Dumas-rajongó rovatvezető, megengedve persze, hogy fából (cisz) lehet vas-karika (transz) – és persze fordítva is.

3. válasz

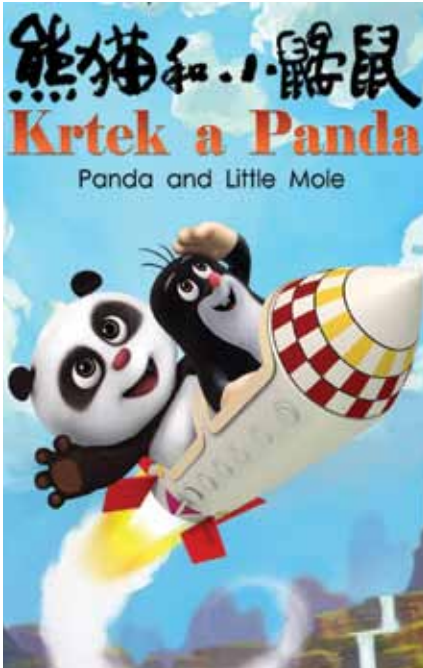
a. 2011-ben Andrew Feustel, a NASA Mission STS-134 úrsiklóprogramjában repülő asztronauta egy plüss Kisvakondot vitt magával a fedélzetre. Hősünket a cseh felmenőnőkkel rendelkező felesége nyomta az úrhajós kezébe.

b. 2015-ben a prágai fedett pályás atlétikai Európa-bajnokság kabalaállata Mr. Krtek volt, személyesen.

c. 2016 és 2019 között a cseh keleti nyitás keretében a kínai központi televízió műsorában (az ottani közszolgálati csatornák összevonva, China Central Television néven) a Krtek mint Panda vendégszerelt... Az animációs sorozat korát megelőzve vetette fel a választott identitás súlyos kérdését.

d. 2019-ben a svájci Formula-1 Alfa Romeo Racing versenystállóhoz csatlakozott csapatársként az ikonikus Krtek. Valamennyi csapatbeli sportkocsi oldalán ott virított abban az évben. Legalább utcai

gyorsulási versenyekhez nem adta a nevét...

e. varázsgomba utazás: A 2011-es Index esszében Szily László részletesen tárgyalja a kórképet.

Aki nem olvasta még, okvetlenül keresse fel itt: https://index.hu/kultur/2011/12/01/szex_gomba_depresszio_a_kisvakond_mint_felnottfilm/

f. A Holdon még nem járt a Kisvakond – legalábbis nem tudunk róla.

4. válasz

d. a helyes válasz (azaz az egyetlen téves: a tesztek titkos gonosz bája – tessék alaposan újraolvasni a kérdést) A kannabisz függés 8%-os gyakorisága sajnos a múlté; ma a szerhasználók legkevesebb 15%-a már anyagdependens. Ennek fő oka, hogy a boldog 1970-es esztendőik innen ártalmatlannak tűnő füvének – immár nagyszülőkorú virággyermekek figyeljenek – 5% THC

tartalma mára 30%-ra nőtt. Azért ez már ütőerő. Ó, a vietnami háború és a szépmelékű Brezsnyev-éra boldog kora, hol vagytok már?

5. válasz

a. Mese Szaltán cárról Rimszkij-Korszakov Puskin elbeszélése nyomán, a költő születésének centenáriuma komponált operája. Az ősbemutató 1900. november 3-án volt Moszkvában. ■

